

2022. március 9., szerda

P9_TA(2022)0062

A géntechnológiával módosított GHB811 (BCS-GH811-4) gyapot

Az Európai Parlament 2022. március 9-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított GHB811 (BCS-GH811-4) gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (D077486/02 – 2021/3057(RSP))

(2022/C 347/05)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a géntechnológiával módosított GHB811 gyapotot (BCS-GH811-4) tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetére (D077486/02,
- tekintettel a géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló, 2003. szeptember 22-i 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 7. cikke (3) bekezdésére és 19. cikke (3) bekezdésére,
- tekintettel az 1829/2003/EK rendelet 35. cikkében említett Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottság 2022. január 11-i szavazására, ahol nem nyilvánítottak véleményt,
- tekintettel a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. és 13. cikkére ⁽²⁾,
- tekintettel az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) által 2021. július 8-án elfogadott és 2021. augusztus 16-án közzétett véleményre ⁽³⁾,
- tekintettel a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) engedélyezését kifogásoló korábbi állásfoglalásaira ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ HL L 268., 2003.10.18., 1. o.

⁽²⁾ HL L 55., 2011.2.28., 13. o.

⁽³⁾ Az EFSA géntechnológiával módosított szervezetekkel foglalkozó tudományos testületének tudományos szakvéleménye a géntechnológiával módosított GHB811 gyapot élelmiszerként és takarmányként való felhasználás céljából történő, az 1829/2003/EK rendelet szerinti értékeléséről (EFSA-GMO-ES-2018/154), <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/6781>

⁽⁴⁾ A 8. parlamenti ciklusban a Parlament 36 olyan állásfoglalást fogadott el, amelyben kifogást emelt a GMO-k engedélyezésével szemben. Emellett a 9. parlamenti ciklusban a Parlament a következő állásfoglalásokat fogadta el:

- az Európai Parlament állásfoglalása (2019. október 10.) a géntechnológiával módosított MZHGOJG (SYN-ØØØJG-2) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0028),
- az Európai Parlament állásfoglalása (2019. október 10.) a géntechnológiával módosított A2704-12 (ACS-GMØØ5-3) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0029),
- az Európai Parlament állásfoglalása (2019. október 10.) a géntechnológiával módosított MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 kukoricát, valamint a MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 és DAS-40278-9 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat vagy négyet ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0030),

-
- az Európai Parlament állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0054),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított MON 89788 (MON-89788-1) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0055),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 kukoricát, valamint a MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 és NK603 × DAS-40278-9 alkombinációt tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0056),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 kukoricát, valamint a Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 és GA21 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat, négyet vagy ötöt ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0057),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2020. május 14.) a géntechnológiával módosított MON 87708 × MON 89788 × A5547-127 szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0069),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2020. november 11.) a géntechnológiával módosított MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 kukoricát, valamint a MON 87427, MON 89034, MIR162 és NK603 egyszeres genetikai eseményekből kettőt vagy hármat ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről és az (EU) 2018/1111 bizottsági végrehajtási határozat hatályon kívül helyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0291),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2020. november 11.) a géntechnológiával módosított SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0292),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2020. november 11.) a géntechnológiával módosított MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 kukoricát, valamint a MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 és NK603 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat vagy négyet ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0293),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0365),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 kukoricát, valamint a MON 87427, MON 89034, MIR162 és MON 87411 egyszeres genetikai eseményekből kettőt vagy hármat ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0366),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MIR604 (SYN-IR6Ø4-5) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0367),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MON 88017 (MON-88Ø17-3) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0368),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a géntechnológiával módosított MON 89034 (MON-89Ø34-3) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0369),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2021. március 11.) a géntechnológiával módosított GHB614 × T304-40 × GHB119 gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0080),

2022. március 9., szerda

- tekintettel eljárási szabályzata 112. cikkének (2) és (3) bekezdésére,
- tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság állásfoglalási indítványára,

- A. mivel 2018. szeptember 19-én a belgiumi székhelyű BASF Agricultural Solutions Belgium NV az egyesült államokbeli székhelyű BASF Agricultural Solutions Seed US LLC (a továbbiakban: a kérelmező) nevében az 1829/2003/EK rendelet 5. és 17. cikkével összhangban kérelmet nyújtott be a géntechnológiával módosított GHB811 gyapotot (a továbbiakban: géntechnológiával módosított gyapot) tartalmazó, abból álló vagy abból előállított élelmiszerek, élelmiszer-összetevők és takarmányok forgalomba hozatalára vonatkozóan; mivel a kérelem a géntechnológiával módosított gyapotot tartalmazó vagy abból álló olyan termékek forgalomba hozatalára is kiterjedt, amelyeket – a termesztés kivételével – nem élelmiszeri vagy takarmányozási felhasználásra szánnak;
- B. mivel az EFSA a géntechnológiával módosított gyapot engedélyezésével kapcsolatban 2021. július 8-án kedvező véleményt adott ki, amelyet 2021. augusztus 16-án közzétettek;
- C. mivel a géntechnológiával módosított gyapotot úgy fejlesztették ki, hogy toleranciát biztosítson a glifozáttal és a HPPD-gátló gyomirtó szerekkel szemben⁽⁵⁾; mivel a HPPD-gátló gyomirtó szerek közé tartoznak az olyan gyomirtó szerek, mint az izoxaflutol, a mezotrion és a tembotrionin;
- D. mivel annak ellenére, hogy a gyapotmagolaj emberi fogyasztása Európában viszonylag korlátozott, számos különböző élelmiszer-ipari termékben megtalálható, például egyes salátaöntetekben, majonézekben, finompékárukban, kenhető-csokoládé-termékekben és burgonyaszirmokban; mivel a gyapotot elsősorban gyapotmagpogácsa, gyapotmagliszt vagy teljes zsírtartalmú gyapotmag formájában adják az állatoknak⁽⁶⁾; mivel a gyapotot az emberek gyapotliszt formájában is fogyasztják;

-
- az Európai Parlament állásfoglalása (2021. március 11.) a géntechnológiával módosított MZIR098 (SYN-00098-3) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0081),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2021. július 7.) a géntechnológiával módosított DAS-81419-2 × DAS-44406-6 szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0334),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2021. július 7.) a géntechnológiával módosított 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 kukoricát, valamint az 1507, MIR162, MON810 és NK603 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat vagy négyet ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0335),
 - az Európai Parlament állásfoglalása (2021. július 7.) a géntechnológiával módosított Bt 11 (SYN-BT011-1) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0336),
 - az Európai Parlament 2022. február 15-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított GMB151 (BCS-GM151-6) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0024),
 - az Európai Parlament 2022. február 15-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított GHB614 (BCS-GH002-5) gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0025).

⁽⁵⁾ Az EFSA véleménye, 1. o.

⁽⁶⁾ Az EFSA géntechnológiával módosított szervezetekkel foglalkozó tudományos testületének tudományos szakvéleménye a géntechnológiával módosított GHB614 × T304-40 × GHB119 gyapot élelmiszerként és takarmányként való felhasználás céljából történő, az 1829/2003/EK rendelet szerinti értékeléséről (EFSA-GMO-NL-2014-122. sz. kérelem), EFSA Journal, 2018; 16(7):5349, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2018.5349> 22. o.

A kiegészítő gyomirtó szer értékelésének hiánya

- E. mivel a Bizottság 503/2013/EU végrehajtási rendelete⁽⁷⁾ előírja annak értékelését, hogy a várható mezőgazdasági gyakorlatok befolyásolják-e a tanulmányozott végpontok eredményét; mivel az említett végrehajtási rendelet szerint ez különösen fontos a gyomirtó szerekkel szemben ellenálló növények esetében;
- F. mivel számos tanulmány kimutatta, hogy a gyomirtó szernek ellenálló, géntechnológiával módosított növények alkalmazása következtében nagyobb arányban használnak kiegészítő gyomirtó szereket, nagyrészt a gyomirtó szernek ellenálló gyomok megjelenése miatt⁽⁸⁾; mivel következőképpen számítani kell arra, hogy a géntechnológiával módosított gyapot nagyobb mértékben és ismétlődően lesz kitéve glifozátnak és HPPD-gátló gyomirtó szereknek, és hogy ezért a természetben nagyobb mennyiségű maradékanyag lehet jelen;
- G. mivel az EFSA 2015 novemberében arra a következtetésre jutott, hogy nem valószínű, hogy a glifozát rákkeltő hatása, az Európai Vegyiügynökség 2017 márciusában pedig azt a következtetést vonta le, hogy a besorolás nem indokolt; mivel ezzel szemben a Nemzetközi Rákkutatási Ügynökség – az Egészségügyi Világszervezet rákbetegségekre szakosodott ügynöksége – 2015-ben a glifozátot az emberre valószínűleg rákkeltő hatást gyakorló anyagként sorolta be; mivel több közelmúltbeli, szakértők által felülvizsgált tudományos tanulmány megerősíti a glifozát rákkeltő potenciálját⁽⁹⁾;
- H. mivel az EFSA szerint hiányoznak azok a toxikológiai adatok, amelyek lehetővé tennék, hogy fogyasztói kockázatértékelést végezzenek a glifozát számos, a géntechnológiával módosított, glifozáttűrő növények esetében releváns bomlásterméke tekintetében⁽¹⁰⁾;
- I. mivel az Unió által jóváhagyott harmonizált osztályozás és címkézés szerint az izoxaflutol nagyon mérgező a vízi élővilágra, és feltehetően károsítja a születendő gyermeket⁽¹¹⁾; mivel a kockázatértékelés céljából kizárólag izoxaflutolt használtak a géntechnológiával módosított gyapoton; mivel azonban a HPPD-t gátló gyomirtó szerek közé számos gyomirtó szer tartozik, köztük a mezotrion, amely az EFSA szerint az endokrin rendszert károsító tulajdonságának tekinthető⁽¹²⁾;
- J. mivel egy független tudományos elemzés⁽¹³⁾ szerint a kiegészítő gyomirtó szerek hatóanyagainak hatásmechanizmusa miatt valószínű, hogy e gyomirtó szerek alkalmazása stresszreakciókat fog okozni a növényekben, és így hatással lesz a génkifejeződésre és magára a növény összetételére;
- K. mivel a géntechnológiával módosított növényeken talált gyomirtószerez-maradékanyagok és bomlástermékek értékelése kívül esik az EFSA géntechnológiával módosított szervezetek tudományos testületének (a továbbiakban: az EFSA GMO-testülete) hatáskörén, és ezért azt nem végzik el a GMO-kra vonatkozó engedélyezési eljárás keretében; mivel ez problémákat vet fel, tekintettel arra, hogy a kiegészítő gyomirtó szerek az érintett, géntechnológiával módosított növény általi lebontásának módját és a bomlástermékek (metabolitok) összetételét és ily módon toxicitását maga a genetikai módosítás válthatja ki⁽¹⁴⁾;

⁽⁷⁾ A Bizottság 503/2013/EU végrehajtási rendelete (2013. április 3.) a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezése iránti kérelemről, valamint a 641/2004/EK és az 1981/2006/EK bizottsági rendelet módosításáról (HL L 157., 2013.6.8., 1. o.).

⁽⁸⁾ Lásd például: Bonny S, „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact” (A géntechnológiával módosított, gyomirtó szernek ellenálló növények, gyomok és a gyomirtó szerek: áttekintés és hatások), Environmental Management, 2016. január, 57(1), 31–48. o., <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> és Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years” (A géntechnológiával módosított növények hatása a gyomirtóhasználatra az USA-ban – az első tizenhat év), Environmental Sciences Europe, 2012. szeptember 28., 24(1) kötet, <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>

⁽⁹⁾ Lásd például: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1383574218300887>, <https://academic.oup.com/ije/advance-article/doi/10.1093/ije/dyz017/5382278>, <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0219610>, és <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6612199/>

⁽¹⁰⁾ A glifozát hatóanyagnál felmerülő kockázatok felméréséről szóló, peszticideket vizsgáló szakértői értékelésből levont EFSA-következtetés, EFSA Journal 2015; 13(11):4302, 3. o., <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4302>

⁽¹¹⁾ <https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433>

⁽¹²⁾ Az EFSA által a mezotrion hatóanyagú növényvédő szereknél felmerülő kockázatok értékelésének szakértői vizsgálatából levont következtetés. EFSA Journal (2016; 14(3):4419, 3. o.), <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419>

⁽¹³⁾ A Testbiotech megjegyzése a géntechnológiával módosított GHB881 gyapot élelmiszerként és takarmányként való felhasználás céljából történő, az 1829/2003/EK rendelet szerinti értékeléséről szóló, a BASF kérelméhez készített tudományos szakvéleményhez (kérelem száma: EFSA-GMO-ES-2018-154/154), <https://www.testbiotech.org/content/testbiotech-comment-cotton-ghb881>

⁽¹⁴⁾ A glifozát esetében csakugyan ez a helyzet áll fenn, ahogyan arra „A glifozátra vonatkozó hatályos maradékanyag-határértékekről” szóló, a 396/2005/EK rendelet 12. cikke szerinti EFSA-felülvizsgálat” című indoklással ellátott vélemény is rámutat. EFSA Journal 2018; 16(5):5263, 12. o., <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5263>

2022. március 9., szerda

A tagállami illetékes hatóságok észrevételei

L. mivel a tagállamok a három hónapos konzultációs időszak alatt számos kritikus észrevételt nyújtottak be az EFSA-nak⁽¹⁵⁾; mivel e kritikai észrevételek között szerepel, hogy a benyújtott bizonyítékok alapján nem lehet következtetést levonni sem a géntechnológiával módosított gyapot összehasonlító értékeléséről, sem annak biztonságosságáról, hogy a géntechnológiával módosított gyapot termesztése a harmadik országok gazdasági szereplői glifozátnak való fokozott kitétséggel jár, amelynek az egészségre gyakorolt hatása jelenleg vitatott, de káros lehet, hogy a toxikológiai információk és adatok nem elégségesek, és hogy a nyomonkövetési terv nem kapcsolja össze a nyomonkövetési tevékenységeket a vonatkozó védelmi célokkal;

Az Unió nemzetközi kötelezettségeinek tiszteletben tartása

M. mivel az Egyesült Nemzetek Szervezetén (ENSZ) belül az élelemhez való jog kérdésével megbízott különleges előadó 2017-es jelentésében megállapította, hogy a veszélyes peszticidek – különösen a fejlődő országokban – katasztrofális hatást gyakorolnak az egészségre⁽¹⁶⁾; mivel az ENSZ 3.9. fenntartható fejlődési célja a veszélyes vegyi anyagok, valamint a levegő-, víz- és talajszennyezés és -fertőzöttség miatt bekövetkező halálos esetek és megbetegedések számának jelentős mértékű csökkenését tűzte ki 2030-ra⁽¹⁷⁾; mivel a géntechnológiával módosított gyapot behozatalának engedélyezése növelné a glifozáttal és HPPD-gátló gyomirtó szerekkel kezelt növény iránti keresletet, ezáltal növelve a munkavállalók és a környezet kitétséget a harmadik országokban; mivel a munkavállalók és a környezet fokozott kitétségének kockázata kiemelt problémát jelent a géntechnológiával módosított, gyomirtó szernek ellenálló növények esetében, tekintettel a felhasznált gyomirtó szerek nagyobb mennyiségére;

N. mivel egy 2020-ban közzétett, szakértői értékelés alá vetett tanulmány szerint a Roundup – a világ egyik leggyakrabban használt glifozátalapú gyomirtó szere – a biológiai sokféleség csökkenését idézheti elő, ami sebezhetőbbé teheti az ökoszisztémákat a szennyezéssel és az éghajlatváltozással szemben⁽¹⁸⁾;

O. mivel egy 2021-ben Mexikóban végzett, szakértői értékelésen alapuló tudományos tanulmány igazolta a transzgén behatolásának fiziológiai, metabolikus és ökológiai hatásait⁽¹⁹⁾ a vadon élő gyapotban, és megállapította, hogy többek között a *cp4-epsps* (glifozáttoleráns) gének természetes körülmények között történő kifejeződése a vadon élő gyapotban megváltoztatta az extrafloralis nektár váladási szintjét, és ezáltal a különböző hangyafajokkal való kapcsolatát, valamint a növényevő állatok károsodásának szintjét⁽²⁰⁾; mivel a tanulmány megállapítja, hogy „Ha helyben meg akarjuk őrizni a vadon élő rokon fajok elsődleges génállományát, azon kell dolgoznunk, hogy azonosítsuk azokat az ökológiai és evolúciós folyamatokat, amelyeket e transzgének populációikon belüli létezése és permanens jellege érint”, és hogy „e gének kimutatása után azonnal ki lehet dolgozni a károsodás mértékét csökkentő mérséklési stratégiákat”; mivel a transzgén-introgresszióknak, valamint a vadon élő populációkat és a biológiai sokféleséget érintő kapcsolódó kockázatoknak az elővigyázatosság elvével összhangban történő csökkentésére irányuló leghatékonyabb stratégia elsősorban a genetikailag módosított növények termesztésének elkerülése lenne;

P. mivel az Unió az ENSZ biológiai sokféleségről szóló egyezményének részes feleként felelős annak biztosításáért, hogy a joghatósága vagy ellenőrzése alá tartozó tevékenységek ne okozzanak kárt más országok környezetében⁽²¹⁾; mivel a géntechnológiával módosított gyapot behozatalát nem szabad engedélyezni, mivel termesztése és az ebből eredő transzgén-introgresszió kiegyensúlyozhatatlanná teheti a vadon élő gyapot ökoszisztémáinak kényes ökológiai kölcsönhatásait;

⁽¹⁵⁾ A tagállamok észrevételei, amelyek az EFSA kérdés-nyilvántartásán keresztül érhetők el: <https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions>

⁽¹⁶⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽¹⁷⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>

⁽¹⁸⁾ <https://www.mcgill.ca/newsroom/channels/news/widely-used-weed-killer-harming-biodiversity-320906>

⁽¹⁹⁾ A transzgén-introgresszió a genetikailag módosított növényekből származó transzgénnek egy természetes populációba történő permanens integrálása keresztbeporzás révén.

⁽²⁰⁾ Vázquez-Barríos, V., Boege, K., Sosa-Fuentes, T.G., Rojas, P., Wegier, A.: „A transzgénnek vadon élő gyapotpopulációban való jelenlétének folyamatos ökológiai és fejlődési következményei”, 11. tudományos jelentés, 2021., 1959., <https://doi.org/10.1038/s41598-021-81567-z>

⁽²¹⁾ Az ENSZ biológiai sokféleségről szóló egyezménye, 3. cikk: <https://www.cbd.int/convention/articles/?a=cbd-03>

2022. március 9., szerda

Q. mivel az 1829/2003/EK rendelet egyfelől rögzíti, hogy a géntechnológiával módosított élelmiszerek vagy takarmányok nem gyakorolhatnak kedvezőtlen hatást az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre, másfelől pedig előírja a Bizottság számára, hogy határozatainak megszövegezése során vegye figyelembe az uniós jog minden vonatkozó rendelkezését és a vizsgált ügygel kapcsolatos egyéb jogszzerű tényezőket; mivel az ENSZ fenntartható fejlődési céljai, a Párizsi Megállapodás és a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény értelmében az Unióra háruló kötelezettségeknek e jogszzerű tényezők körébe kell tartozniuk;

Nem demokratikus döntéshozatal

R. mivel az 1829/2003/EK rendelet 35. cikkében említett Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottság 2022. január 11-i szavazása során nem nyilvánítottak véleményt, ami azt jelenti, hogy az engedélyezést nem támogatta a tagállamok minősített többsége;

S. mivel a Bizottság elismeri, hogy problematikus az a tény, hogy a GMO-k engedélyezésére vonatkozó határozatokat a Bizottság továbbra is a tagállamok minősített többségének támogatása nélkül fogadja el, ami a termékengedélyezés terén meglehetősen kivételes esetnek számít, de a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok esetében normává vált;

T. mivel az Európai Parlament a nyolcadik parlamenti ciklusban összesen 36 állásfoglalást fogadott el, amelyben kifogásolta a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok forgalomba hozatalát (33 állásfoglalás), és a GMO-k Unión belüli termesztését (három állásfoglalás); mivel a kilencedik parlamenti ciklusban az Európai Parlament már 23 kifogást fogadott el a GMO-k forgalomba hozatala ellen; mivel a tagállamok minősített többsége nem támogatta egyik említett GMO esetében sem az engedélyezést; mivel a tagállamok többek között az elővigyázatosság elvének az engedélyezési eljárás során való figyelmen kívül hagyása, valamint a kockázatértékeléssel kapcsolatos tudományos aggályok miatt nem támogatják az engedélyezést;

U. mivel a Bizottság – annak ellenére, hogy elismeri a demokratikus hiányosságokat, a tagállamok támogatásának hiányát és a Parlament kifogásait – továbbra is folytatja a GMO-k engedélyezését;

V. mivel nincs szükség jogszabály-módosításra ahhoz, hogy a Bizottság elállhasson a GMO-k engedélyezéséről olyan esetben, amikor a fellebbviteli bizottságban nincs meg a tagállamok minősített többségének támogatása ⁽²⁾;

1. úgy véli, hogy a bizottsági végrehajtási határozat tervezete túllépi az 1829/2003/EK rendeletben meghatározott végrehajtási hatásköröket;

2. úgy véli, hogy a bizottsági végrehajtási határozat tervezete nem felel meg az uniós jognak, mivel nem egyeztethető össze az 1829/2003/EK rendelet célkitűzésével, azaz a 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽²⁾ meghatározott általános alapelvekkel összhangban azzal, hogy a belső piac hatékony működésének biztosítása mellett alapul szolgáljon az emberi élet és egészség, az állatok egészsége és az állatjólét, a környezet és a géntechnológiával módosított élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó fogyasztói érdekek magas szintű védelméhez;

3. felkéri a Bizottságot, hogy vonja vissza végrehajtási határozata tervezetét;

4. ismételten felhívja a Bizottságot, hogy ne adjon ki gyomirtó szerek ellenálló, géntechnológiával módosított növényekre vonatkozó engedélyt mindaddig, amíg sor nem kerül a maradékanyagokkal kapcsolatos egészségügyi kockázatok átfogó egyedi vizsgálatára, amelynek teljes körű értékelést kell magában foglalnia a géntechnológiával módosított növények kiegészítő gyomirtó szerekkel történő permetezéséből visszamaradó maradékanyagok jelenlétére vonatkozóan, valamint értékelnie kell a gyomirtó szerek bomlástermékeinek jelenlétét és a kombinált hatások teljes körét, többek között magával a géntechnológiával módosított növényvel való kölcsönhatásait is;

⁽²²⁾ A 182/2011/EU rendelet (6. cikkének (3) bekezdése) szerint az Európai Bizottság az engedélyezést „folytathatja”, nem pedig „köteles folytatni”, ha a fellebbviteli bizottságban nincs meg a tagállamok minősített többsége által biztosított támogatás.

⁽²³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendelete (2002. január 28.) az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról (HL L 31., 2002.2.1., 1. o.).

2022. március 9., szerda

5. üdvözli, hogy a Bizottság a képviselőknek címzett 2020. szeptember 11-i levelében végül elismerte, hogy a GMO-kra vonatkozó engedélyezési határozatoknál figyelembe kell venni a fenntarthatóságot⁽²⁴⁾; ugyanakkor mély csalódottságának ad hangot amiatt, hogy a Bizottság azóta is folytatja a géntechnológiával módosított szervezetek behozatalának engedélyezését, annak ellenére, hogy a Parlament ezt ellenzi és a tagállamok többsége ellene szavaz;
6. felhívja az EFSA-t, hogy kérjen adatokat a géntechnológiával módosított növényekből származó élelmiszerek és takarmányok fogyasztásának a bél-mikrobiómára gyakorolt hatásáról;
7. ismételten sürgeti a Bizottságot, hogy vegye figyelembe az Unió nemzetközi megállapodások – például a Párizsi Megállapodás, a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai – szerinti kötelezettségeit; ismételten kéri, hogy a végrehajtási jogi aktusok tervezetéhez mellékeljenek indokolást arról, hogy azok hogyan tartják tiszteletben a „ne árts” elvet⁽²⁵⁾;
8. felhívja a figyelmet arra, hogy a 182/2011/EU rendelet⁽²⁶⁾ módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslattal kapcsolatban az Európai Parlament által 2020. december 17-én elfogadott módosítások, amelyeket a Parlament a Tanáccsal folytatott tárgyalások alapjaként fogadott el, kimondják, hogy a Bizottság nem engedélyezhet GMO-kat, amennyiben a tagállamok minősített többsége nem támogatja azt; ragaszkodik ahhoz, hogy a Bizottság tartsa tiszteletben ezt az álláspontot, és felhívja a Tanácsot, hogy folytassa munkáját, és sürgősen fogadjon el általános megközelítést e kérdéssel kapcsolatban;
9. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

⁽²⁴⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

⁽²⁵⁾ Az Európai Parlament 2020. január 15-i állásfoglalása az európai zöld megállapodásról (HL C 270., 2021.7.7., 2. o.), 102. bekezdés.

⁽²⁶⁾ Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0364.